

DIEH

Dansk Initiativ for Etisk Handel

DANSK ALLIANCE FOR

ANSVARLIG SOJA

SEPTEMBER 2019

24. sept. 2019

Dansk Alliance for Ansvarlig Soja

Baggrund

Soja anvendes til forskellige formål i fødevareproduktion, herunder langt overvejende til dyrefoder men også i mindre grad til færdigprodukter som eksempelvis sojamælk eller sojabønner. Soja er den mest proteinrige afgrøde per hektar sammenlignet med andre afgrøder. Imidlertid er dele af sojaproduktionen forbundet med betydelige udfordringer, idet den globale produktion af soja beslaglægger et areal på over 1 million kvadratkilometer og dele af sojaproduktionen medfører negative miljømæssige og sociale konsekvenser. Det vedrører bl.a. afskovning særligt i Sydamerika og deraf følgende konsekvenser for klima og biodiversitet samt et højt forbrug af pesticider, der er mistænkt for at forårsage alvorlige, arvelige sygdomme og skader hos lokalbefolkningen i nogle produktionsområder.

Soja importeres til Danmark som sojabønner, skrå eller olie og indirekte inden for færdige produkter (for eksempel importerede kødprodukter fra dyr, hvis foder bl.a. indeholder soja). Danmarks årlige import af soja er på ca. 1,7 millioner tons, heraf primært i form af sojaskrå. Næsten al sojaen bliver brugt til dyrefoder til primært grise, men også kyllinger og kvæg (til både mælkeprodukter og oksekød)¹.

Danmark har de seneste år fra politisk side søgt aktivt at adressere den globale afskovning via internationale samarbejder. I december 2015 tilsluttede den danske regering sammen med seks andre europæiske lande sig Amsterdam Erklæringerne, der støtter op om bæredygtige og afskovningsfri værdikæder i landbruget i 2020 med særlig fokus på råvarer som palmeolie, soja og kakao. I efteråret 2018 sendte den danske miljø- og fødevareminister som formand for partnerskabet under Amsterdam Erklæringerne et brev til EU-Kommissionen, hvori man opfordrede kommissionen til at præsentere en europæisk handlingsplan for at adressere afskovning. I december 2018 præsenterede EU-Kommissionen et roadmap, og i juli 2019 fulgte en meddelelse om afskovning. Også FN's verdensmål 15 om livet på land har mål om at om at standse skovrydning i 2020, ligesom Danmark har tilsluttet sig den såkaldte "New York Erklæring om Skove", der indeholder mål om at halvere afskovning i 2020 og helt eliminere afskovning i 2030.

Vi er imidlertid langt fra i mål i Danmark med at sikre afskovningsfri soja. En rapport fra hollandske IDH offentliggjort i foråret 2019 anslår således, at kun ca. 20% af det danske forbrug af soja er certificeret eller verificeret afskovningsfrit².

Dansk Initiativ for Etisk Handel (DIEH) etablerede i 2017 en arbejdsgruppe med fokus på ansvarlig produktion af soja. I gruppen deltager bl.a. repræsentanter for dagligvarehandlen (Aldi, COOP, Dagrofa, Lidl, Rema1000 og Salling Group), erhvervsorganisationer (DAKOFO, Dansk Erhverv, DSK og Landbrug & Fødevarer), NGOer (WWF og NEPCon) samt myndigheder (Miljø- og Fødevareministeriet). Gruppen har siden sin etablering afholdt en række møder, hvorigennem der er skabt et større vidensgrundlag og indhentet erfaringer fra andre lande om, hvordan man kan fremme brugen af ansvarligt produceret soja. Arbejdsgruppen har på baggrund af de indhentede erfaringer set et behov for at sætte mere fart i den ønskede udvikling mod en brug af ansvarligt produceret soja i Danmark. Gruppen besluttede derfor i januar 2019 at udarbejde et forslag til et bindende initiativ for anvendelse af ansvarlig soja. Der tages

¹ Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet og Trase.Earth

² IDH, 2019: European Soy Monitor

udgangspunkt i den internationalt anerkendte ramme, der er sat ved the Accountability Framework Initiative³ og henvises bl.a. til definitioner givet heri.

På den baggrund lancerer gruppen nu et nyt partnerskabsinitiativ under overskriften ”Dansk Alliance for Ansvarlig Soja”.

Formål

Initiativet har som mål at samle relevante danske aktører i et forpligtende samarbejde for at sikre fremdrift mod ansvarligt produceret soja. Ved at deltage i alliancen kan interessenterne være med til at fremme ansvarligt produceret soja, og interessenterne forpligter sig samtidig til alliancens vision og forpligtelser.

Vision og forpligtelser

Dansk Alliance for Ansvarlig Soja anerkender behovet for konkrete tiltag for at sikre ansvarligt producerede proteiner til Danmark.

Vision

Alliancens vision er, at al soja importeret til Danmark er produceret ansvarligt, herunder produceret lovligt og ikke bidrager til afskovning eller konvertering af anden naturlig vegetation.

Forpligtelser

For at opnå visionen forpligter deltagere sig til at:

- 1) Offentliggøre en handlingsplan for ansvarlig soja, inkl. tidsplan, senest d. 31. marts 2020, der beskriver initiativer, der skal sikre fremdrift mod visionen.***
- 2) Afrapportere fremgang årligt til alliancens sekretariat – første gang inden udgangen af maj 2021.***

Alliancens vision omfatter både soja som produkt (i form af fx sojabønner, skrå eller olie) samt soja indlejret i produkter på det danske marked (fx soja indlejret i oksekød).

Alliancens organisering

Deltagere i Dansk Alliance for Ansvarlig Soja er fordelt i én af følgende to grupper:

- ***Deltagende virksomheder*** omfatter repræsentanter fra bl.a. detailhandlen, food-service, foderproducenter, industrivirksomheder og fødevareproducenter. Deltagende virksomheder skal overholde alliancens forpligtelser – dvs. offentliggøre en handlingsplan og årligt afrapportere på fremdrift.
- ***Støttemedlemmer*** omfatter NGOer, myndigheder, universiteter, erhvervs- og brancheorganisationer, fagbevægelsen og lignende. Støttemedlemmer er ikke forpligtet til at offentliggøre en handlingsplan og afrapportere fremgang, men forpligter sig til aktivt at bakke op om initiativet bl.a. igennem bidrag med faglig viden og kommunikation om initiativet.

³ <https://accountability-framework.org/>

Dansk Initiativ for Etisk Handel (DIEH) agerer sekretariat for alliancen. Sekretariatet understøtter alliancens deltagere gennem vejledning og rådgivning. DIEH-medlemmer kan deltage gratis i alliancen, mens andre deltagere betaler et årligt gebyr. DIEHs arbejdsgruppe for ansvarlig sojaproduktion fungerer som styregruppe for alliancen. Styregruppen forventer at gennemføre en evaluering af initiativet i 2022.

Deltagelse i alliancen sker ved at kontakte DIEHs sekretariat. Deltagere i alliancen, der indmelder sig senere end 1. november 2019 forpligter sig til at offentliggøre en handlingsplan inden for seks måneder efter deres indmeldelse i alliancen - i stedet for d. 31. marts 2020.

Monitorering og rapportering

Alliancens deltagere forpligter sig til at offentliggøre en handlingsplan for ansvarlig soja, inkl. tidsplan, der beskriver initiativer, der skal sikre fremdrift mod visionen om, at al soja importeret til Danmark er produceret ansvarligt, herunder ikke bidrager til afskovning eller konvertering af anden naturlig vegetation. Handlingsplanen kan derudover også indeholde og synliggøre deltageres initiativer og indsatser, der bidrager til en mere bæredygtig produktion af soja i anden sammenhæng, men ikke direkte lever op til definitionen angivet ovenfor.

Deltagerne i alliancens forpligter sig til at offentliggøre en handlingsplan for ansvarlig soja senest d. 31. marts 2020. Herefter er deltagerne forpligtet til at afrapportere én gang årligt til alliancens sekretariat (DIEH) om fremdrift. Afrapporteringen sker fortroligt og via udfyldelse af et spørgeskema. Afrapporteringen skal bl.a. indeholde konkrete informationer om, hvilke redskaber der er benyttet (certificeringsordninger, andre verificeringsmetoder osv.). Deltageres data indsamles af DIEH i et aggregeret, anonymiseret format for at beskytte kommercielt følsomme data. Sekretariatet udarbejder en samlet statusrapport, der præsenterer deltageres resultater og fremdrift mod visionen på en anonymiseret måde. Offentliggørelsen af resultater gør det muligt for deltagere at fremhæve ændringer og fremskridt i løbet af et år, og fungerer samtidig som et 'roadmap' af skridt hen imod den overordnede vision. Den årlige offentliggørelse af resultater opnået fra implementering af handlingsplanen er afgørende for initiativets troværdighed og succes.

Eksklusion

Deltagere, der ikke opfylder alliancens forpligtelser om aktivt at bakke op om initiativet og initiativets vision og (for deltagende virksomheder) at offentliggøre en handlingsplan for ansvarlig soja og afrapportere fremgang inden for fristerne som angivet i alliancens forpligtelser, kan blive ekskluderet.

Kommunikation

Alliancens medlemmer kan kommunikere, at de deltager i Dansk Alliance for Ansvarlig Soja, og det betyder, at de bakker op om visionen for ansvarligt produceret soja. Deltagende virksomheder kan desuden kommunikere, at de forpligter sig til at offentliggøre en handlingsplan og årligt afrapportere på fremdrift hen mod visionen. Der afholdes et årligt offentligt arrangement, hvor der gøres status på alliancens fremdrift.

Definition af ansvarligt produceret soja

Alliancen definerer "ansvarligt produceret soja" som sojaproduktion, der opfylder følgende kriterier:

1. *Relevant lovgivning er overholdt.*
2. *Produktionen er underlagt grundige miljømæssige overvejelser, herunder beskyttelse af truede arter, vådområder og bredzoner, jordbundsforhold, vand og luftkvalitet mv.*
3. *Produktionen bidrager ikke til skovrydning eller omlægning af andre naturtyper af høj bevaringsværdi (dvs. high conservation value, jf. Accountability Framework Initiative⁴).*
4. *Sikker håndtering af agro-kemikalier og forbud eller udfasning af stærkt giftige kemikalier. Dette omfatter kemikalier opført i Stockholm- og Rotterdam-konventionerne.*
5. *Afskaffelse af alle former for tvangsarbejde; effektiv afskaffelse af børnearbejde; afskaffelse af diskrimination med hensyn til beskæftigelse og erhverv. Der er sikre arbejdsvilkår, foreningsfrihed og anstændige lønninger.*
6. *Respekt for juridiske og hævdvundne jordrettigheder.*
7. *Tredje parts verificeret eller tredje parts certificeret efter en standard, der opfylder ovenstående kriterier.*

Ansvarligt produceret soja kan for eksempel opnås igennem verifikation⁵ fra tredjepart eller gennem følgende certificeringsordninger: RTRS (inkl. RTRS kreditter), ProTerra, EU-økologisk, ISCC Plus (biobrændsel) eller IFOAM (listen er ikke udtømmende). For en beskrivelse af certificeringsordninger se hjemmesiden for Dansk Alliance For Ansvarlig Soja på www.dieh.dk.

Deltagere i Dansk Alliance for Ansvarlig Soja

Ved alliancens lancering i september 2019 tæller alliancen følgende deltagere:

Deltagende virksomheder (virksomheder, der påtager sig alliancens forpligtelser):

Støttemedlemmer (organisationer, som støtter alliancen):

⁴ <https://accountability-framework.org/>

⁵ Som defineret i Accountability Framework Initiative